

Til
Energidepartementet

19.04.2024

Høringsvar om EUs reviderte fornybardirektiv, REDIII

Norsk Bioenergiforening (Nobio) viser til Energidepartementets høringsbrev av 26.01.2024 om EUs reviderte fornybardirektiv. Vi poengterer viktigheten av det bindende målet om økt andel fornybart i energimiksen og å fase ut fossilbaserte produkter. Det er avgjørende å opprettholde denne målsetningen ved en eventuell innføring av direktivet i norsk rett.

For å møte klimamålene og den økende elektrifiseringen må vi fokusere på økt energieffektivisering, fornybar energi og raskere overgang til fleksible energisystemer.

Det er viktig at regelverket blir tilpasset norske forhold dersom det blir innført, og at vi unngår uheldige konsekvenser på grunn av en for rigid tolkning av bestemmelsene. Sverige hadde formannskapet da forordningen ble vedtatt, og var det et tydelig ønske fra medlemslandene om å tillate nasjonale tilpasninger.

Nasjonale unntak og tilpasninger må være på plass for å sikre at vi når våre klimamål uten unødvendige endringer og forsinkelser. Ved en eventuell innføring av direktivet forventer vi at norske myndigheter tilpasser nasjonale lover og regler for å imøtekomme endringene uten å pålegge urimelig arbeidsbyrde for næringen.

Det er avgjørende med nasjonale tilpasninger ved innføring av dette direktivet for å unngå at det blir for inngripende og går på tvers av eksisterende politikk i Norge. Vi har allerede effektive lover og regler som tar hensyn til mange av direktivets mål. For å drive effektivt og hensiktsmessig må vi tilrettelegge for næringen og tilpasse der det er nødvendig. Derfor er det helt essensielt å gjøre nødvendige tilpasninger for å nå våre mål, både for energisystemet og klimaet.

Våre hovedpunkter:

- Nobio fraråder å implementere direktivet(-ene) før alle konsekvensene er grundig kartlagt og utredet, samt at en gjennomarbeidet plan for eventuell implementering er på plass. Vi anbefaler trinnsvis innføring hvor vi ser til våre naboland for hvordan de tilpasser seg dette.
- Et direktiv gir rom for nasjonale tilpasninger, dette handlingsrommet må benyttes ved eventuell implementering
- Kaskadeprinsippets innretning og forståelse er avgjørende, unntak og tilpasninger må vektlegges
- Direktivet kan få alvorlige konsekvenser uten tilstrekkelige tilpasninger, derfor må en eventuell implementeringsprosess skje i tett dialog og med medvirkning fra næringen.

Norsk Bioenergiforening (Nobio) representerer den norske bioenergiindustrien og jobber for økt bruk og lønnsom produksjon av bærekraftig bioenergi i Norge. Våre medlemmer opererer i hele verdikjeden, fra produksjon av biobrensler til leveranse av ferdige produkter som varme, biogass, biokull og biodrivstoff.

Norge har implementert REDI, men når det gjelder REDII og REDIII er det vanskelig å få full oversikt over konsekvensene av direktivene. Konsekvensene kan variere avhengig av hvordan begrepene defineres og hvordan handlingsrommet i direktivet utnyttes.

Nobio fraråder derfor å implementere direktivet(-ene) før alle konsekvensene er grundig kartlagt og utredet, samt at en gjennomarbeidet plan for eventuell implementering med unntak og tilpasninger for nasjonale forhold er på plass. En trinnvis modell og å se til våre naboland for erfaringer ved innføring er i tråd med Utvalgets tilrådinger fra [EØS-utvalget NOU 7:2024NOU](#).

Artikkel 2 inneholder definisjoner som i stor grad kan tilpasses hvert enkelt land. Det er avgjørende å grundig gå gjennom disse definisjonene og tilpasse dem nøye til nasjonale forhold. Ved eventuell innføring av direktivet er det essensielt å være kritisk til begreper og sikre riktige tilpasninger til norske forhold. Dette må gjøres i tett dialog med og med medvirkning fra forskning og næring.

Artikkel 3, punkt 3 av direktivet omhandler kaskadeprinsippet og finansiell støtte til bioenergi.

- Kaskadeprinsippet pålegger at biomassen skal anvendes i henhold til prinsippet om høyest mulig verdi med tanke på både klima- og økonomisk perspektiv. Dette innebærer at biomassen prioriteres til produkter, gjenbruk/resirkulering, energiproduksjon og deponering. Direktivet gir medlemslandene mulighet til å gjøre unntak, for eksempel i tilfeller der næringen etterspør biomasse, eller ved tynning av skog for å forebygge branner og sykdomsangrep.
- Det innføres en begrensning for direkte økonomisk støtte til bruk av industrielt egnet trevirke, inkludert tømmer- og finertømmer samt massevirke. Medlemslandene kan tilpasse definisjonen av industrielt egnet trevirke basert på relevante skogbruks- og markedsforhold.
- Bioenergianlegg som kun produserer strøm vil ikke få fornyet eller ny økonomisk støtte, med visse unntak.

Denne artikkelen er vesentlig utvidet fra tidligere fornybardirektiv. Kaskadeprinsippet var veiledende i REDII, i dette direktivet settes det inn som krav. De fulle konsekvensene av dette er usikre, det som er sikkert er at det vil medføre utfordringer mtp. støtteordninger og økt dokumentasjonsarbeid, som det er viktig at myndighetene håndterer.

Det har vært arbeidet lenge for å etablere ny tømmerforbrukende industri som er avgjørende for å fase ut fossile produkter i Norge. Det er viktig å tolke kaskadeprinsippet fleksibelt for å ikke hindre denne utviklingen. Kaskadeprinsippet er et godt veiledende prinsipp, men det kan gi svært uheldige konsekvenser dersom det lovfestes og praktiseres på en rigid måte.

FN's klimapanel og Miljødirektoratet understreker behovet for økt bruk av skogsråstoff i klimakampen. Miljødirektoratets ferske rapport, [«Klimatiltak i Norge – Kunnskapsgrunnlag 2024»](#), viser at moderne bioenergi kan utgjøre en betydelig del av energiforsyningen i fremtiden. Nobio påpeker at fornybardirektivet kun gjelder energiproduksjon, ikke andre produkter som biokull eller tømmer. Rapporten understreker viktigheten av at biomasseproduksjon skjer på en bærekraftig måte, med integrerte klima- og naturhensyn for å unngå negative effekter lokalt og globalt. Nobio støtter fullt ut kravet om bærekraftig biomasseproduksjon uavhengig av bruksområde.

Det er essensielt å definere hva som regnes som produkt og hva som regnes som energi. Hva er å regnes som lokalt og hvordan skal ulike definisjoner forstås i norsk sammenheng. Støtteordninger er nødvendige for å sikre lønnsomheten i bioenergiinvesteringer i Norge, og det er viktig å utnytte handlingsrommet for å håndtere de restriksjonene som er satt. Bortfall av støtte til bioenergi vil være svært uheldig mtp. å nå våre klimamål og ambisjon om et fleksibelt energisystem.

Bestemmelse 10, andre avsnitt gir bla. følgende tilpasningsmulighet som det er viktig å benytte ved en eventuell implementering; Ved implementering av prinsippet om kaskadebruk av biomasse, må medlemslandene kunne tilpasse dette prinsippet til sine nasjonale forhold. Unntak fra kaskadeprinsippet kan være nødvendig av hensyn til energiforsyningsikkerhet eller manglende muligheter for høyere verdiskaping ved bruk av visse råvarer lokalt.

Klarhet i konsekvensene av kaskadeprinsippet og planlegging for nødvendige unntak og tilpasninger er essensielt ved en eventuell implementering. Kaskadeprinsippet bør fungere som retningslinje, ikke en absolutt regel for støttetildeling, og definisjonene må tilpasses norske forhold.

Artikkel 29 av REDII introduserer bærekrafts kriterier og krav til utslippsreduksjoner for fast biomasse. REDII setter krav til anlegg over 20 MW, mens REDIII senker grensen til 7,5 MW. Anlegg må oppnå 80 % klimagassreduksjon sammenlignet med fossilt brensel, også for eksisterende anlegg etter en overgangsperiode. Rapporter fra anlegg over gitte grenser som ikke når kravene satt i artikkel 29, punkt 2-7 og 10 får ikke regnes som fornybart eller motta finansiell støtte.

Bærekrafts kriterier skjerpes på enkelte punkter for biomasse brukt til biodrivstoff fra skog, eksempelvis fjerning av biomasse fra gammel skog. Også her er det viktig at medlemslandene selv spesifiserer tilpasninger ut ifra nasjonale og lokale forhold. Når det gjelder trevirke fra flatehogst, er det begrensninger som finnes i nasjonalt lovverk som skal gjelde. Stubber og røtter skal ikke brukes.

Bestemmelse 84 og 86 gir vesentlig rom for nasjonal tilpasning som bør utnyttes, bestemmelse 84 trekkes frem her: Bærekrafts kriteriene for hogst av skogbiomasse bør spesifiseres nærmere i samsvar med prinsippene for bærekraftig skogforvaltning. Disse spesifikasjonene bør ta sikte på å styrke og tydeliggjøre den risikobaserte tilnærmingen for skogbiomasse, samtidig som de gir medlemsstatene forholdsmessige bestemmelser som tillater målrettede tilpasninger for praksis som kan være lokalt hensiktsmessig.

For kvotepliktig sektor, som har fått kravene inn bakveien gjennom EU ETS, ser vi store direkte konsekvenser og ringvirkninger av disse kravene allerede. Handlingsrommet i EUs veileder for å tilpasse seg og levere på kravene har ikke vært utnyttet. I REDIII settes kravene ned til anlegg på 7,5 MW, en innstramning fra REDII. Da vil ringvirkningene bli enda større – til eksempel vil det påvirke små og store skogsentreprenører og bedrifter i hele Norge og utnyttelse av skogsråstoff fra omregulerte områder og landbruksareal vil bli vanskelig. Dette om kravene overføres slik det i dag er lagt opp til gjennom klimavoteregulverket. Det er ingen god løsning.

Nobio mener at Norge bør utrede (gå gjennom norske lover og regler og sammenlikne de med krav til bærekrafts kriterier) og gjøre nødvendige tilpasninger for å karakterisere Norge som et A-land (gjennom risikobasert tilnærming) slik at all biomasse vil være å regne som bærekraftig for innenlands bruk.

Artikkel 30 viser til metoder for rapportering og verifisering hvor vi vurderer nasjonal løsning og sertifiseringssystem som de beste løsningene. For innenlandske verdikjeder vil det være fornuftig å ha en nasjonal løsning, med en A-lands karakterisering til grunn. Våre naboland, Sverige og Danmark, har løst dette noe ulikt. Svenskene har vurdert Sverige som et A-land og laget til et nasjonalt system for rapportering og verifisering. I Danmark har de basert seg på eksisterende nasjonale skogsertifiseringssystemer slik som PEFC og FSC. For handel over landegrenser er det behov for EU-godkjente sertifiseringsordninger.

Bestemmelse 88 anbefaler å begrense byrden for mindre anlegg gjennom å innføre en forenklet frivillig kontrollmekanisme for anlegg med total innfyrt termisk effekt mellom 7,5 MW og 20 MW. Dette er positivt, men vi mener skillet bør gå på om anlegg driver med internasjonal handel eller ei, ikke på størrelsen på anlegget. For innenlands bruk av biomasse til energi bør nasjonal løsning for rapportering være tilstrekkelig, eventuelt eksisterende nasjonale sertifiseringssystem. Dette åpner EUs veileder for og er det som støtter best oppunder næringen og verdikjedene i Norge.

Uavhengig av om direktivet/-ene implementeres ber vi om at det sees til og læres av våre naboland ifbm. nasjonal løsning for rapportering på bærekrafts kriteriene for innenlands bruk av biomasse. For tredjepartsverifikasjon må det sørges for opplæring av og tilgjengelighet på verifikatører.

Nobio viser til høringsvarene fra Norges Skogeierforbund og PEFC Norge. Vi ber om at næringsorganisasjonene blir involvert i arbeidet med å tilpasse direktivet til norske forhold.

Med vennlig hilsen
Norsk Bioenergiforening

Henriette Vivestad
Daglig leder